Heli Kuusipalo
Johtava asiantuntija, THL

23.1.2023

Asia: liittyen HE: en 280/2022 (virvoitusjuomavero) kuulemiseen 10.1.2023, valtiovarainvaliokunnan verojaosto pyytää kirjallisesti kommentit seuraavaan:

Marjoista ja hedelmistä tehdyt mehut:
Mikä on ravintoarvojen ero

- paikan päällä valmistetulla puristetulla mehulla ja
- valmiiksi pakatulla mehulla?

Viite: Kommentti verojaostolle liittyen asiaan: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Vastaus:
Ravintoarvon ilmoittaminen on pakollista ja se tulee tehdä elintarviketietoasetuksen mukaisesti (EPNAs 1169/2011, 30 artikla, kts linkit alempana). Ravintoarvomerkinnän sisältö on määrämuotoinen ja rajattu. Pakollisen ravintoarvomerkinnän on sisällettävä seuraavat tiedot 100 g tai 100 ml kohti ilmaistuna:
• energiasisältö (kJ ja kcal) ja
• rasvan, tyydyttyneiden rasvojen, hiilihydraatin, sokereiden, proteiinin ja suolan määrät grammoina (art. 30.1).

THL:n ylläpitämä ravintotietokanta Fineli antaa hakusanalla ”appelsiinituoremehu” seuraavat tiedot, jotka viittaavat valmiiksi pakattuun mehuun:
Täysmehu, appelsiinitäysmehu *Citrus sinensis*
Ravintoaineen määrä ja osuus viitteellisestä päiväsaannista valmiiksi pakatussa mehussa:
100 g annos sisältää energiaa 193 kJ (46 kcal), sokeria 10 g, rasvaa 0,1 g, tyydyttynyttä rasvaa < 0,1g ja suolaa 9,7 g ja osuudet viitteellisestä päiväsaannista vastaavasti 2,3%, 11%, 0%, 0% ja 0%.

Ravintoaineen määrä ja osuus viitteellisestä päiväsaannista perustuu aikuisen keskivertokäyttäjän energian saannin vertailuarvoon 8 400 kJ (2 000 kcal) (Kuluttajainformaatioasetus EY 1169/2011).

Yllä olevat tiedot tulee ilmoittaa pakkausmerkinnöissä alla mainittujen asetusten perusteella.

Ruokaviraston 21.4.2021 valvojille ja toimijoille annetun ohjeistuksen perusteella **kaupassa paikan päällä puristetulle mehulle ei ole ravintosisällön ilmoitusvelvollisuutta** (kts linkit alempana EPNAs 1169/2011, liite V.19). Tämä johtuu siitä, että käsitteitä tuorepuristettu tai vastapuristettu täysmehu ei ole määritelty lainsäädännössä. Termiä tuorepuristettu ei suositella käytettävän, sillä siitä ei käy ilmi tuotteen ikä, laatu tai valmistusmenetelmä. Yleisesti tuorepuristettu tarkoittaa, että täysmehu on puristettu vastakerätyistä hedelmistä alkuperämaassa. Pilaantumisen estämiseksi tuorepuristettu täysmehu pastöroidaan. Kuluttajan kannalta merkityksellinen termi on vastapuristettu eli mahdollisimman lähellä kulutusajankohtaa puristettu mehu.

Heli Kuusipalo
Johtava asiantuntija, THL

23.1.2023

https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/elintarvikeala/tuote--ja-toimialakohtaiset-vaatimukset/muut-tuotekohtaiset-vaatimukset/mehut-taysmehut-ja-nektarit/

Hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetun direktiivin (2001/112/EY) perusteella on annettu vastaava maa- ja metsätalousministeriön asetus (MMMa 662/2013). Jäljempänä näitä nimitetään mehuasetuksiksi. Lisäksi mehusta ja kasvistäysmehusta on säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (MMMa 264/2012, muutos 308/2013). Kasvistäysmehu on Suomessa käyttöön vakiintunut nimi, vaikka täsmällisempi nimi olisi vihannestäysmehu. Kasvistäysmehulla ja tiivisteestä valmistetulla kasvistäysmehulla tarkoitetaan tuotteita, jotka eivät kuulu hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetun neuvoston direktiivin 2001/112/EY soveltamisalaan.

Joidenkin marja- ja hedelmävalmisteiden nimet ja koostumus on määritelty säädöksissä. Asetusten mukaisista tuotteista on käytettävä säädettyjä nimiä, eikä asetusten mukaisia nimiä saa käyttää muista tuotteista. On mahdollista valmistaa myös muunlaisia, näiden asetusten piiriin kuulumattomia, nestemäisiä marja-, hedelmä- ja kasvisvalmisteita. Niille on annettava sellainen elintarviketta kuvaava nimi, joka ei johda harhaan. Näihin tuotteisiin ei sovelleta mehuasetusten säännöksiä, vaan niitä koskevat ainoastaan yleiset elintarvikemääräykset.

Tuotekohtaisten säädösten lisäksi valmistuksessa on noudatettava muita elintarvike- ja merkintäsäädöksiä. Lisäksi lisäaineiden, aromien ja entsyymien käytön tulee olla niiden käytöstä annettujen vaatimusten mukaista.

Ruokaviraston 21.4.2021 valvojille ja toimijoille koskien mehujen koostumusta

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/elintarvikeala/pakkausmerkinnat/6530_3_ohje_mehut_koostumus_ym_fi.pdf

2 Tuotteiden määrittelyt ja koostumusvaatimukset
2.1 Täysmehut
2.1.1 Hedelmätäysmehut
Hedelmätäysmehu on käymiskykyinen, mutta ei käynyt nestemäinen tuote, joka on saatu sekoittamalla terveiden ja kypsien, tuoreiden tai kylmäsäilytettyjen yhden tai useamman lajin hedelmien tai marjojen syötäviä osia ja jonka väri, aromi ja maku ovat tunnusomaisia kyseisen hedelmän tai kyseisten hedelmien täysmehulle.
• Hedelmistä tai marjoista mekaanisilla menetelmillä (esimerkiksi puristamalla tai linkoamalla) valmistettu. • Ei ole lisätty vettä eikä muita valmistusaineita, kuten sokeria.
Huom. Höyryttämällä valmistettu mehu ei ole täysmehua, koska siihen tulee höyryn mukana vaihteleva määrä vettä.

Käsitteitä tuorepuristettu tai vastapuristettu täysmehu ei ole määritelty lainsäädännössä. Termiä tuorepuristettu ei suositella käytettävän, sillä siitä ei käy ilmi tuotteen ikä, laatu tai valmistusmenetelmä. Yleisesti tuorepuristettu tarkoittaa, että täysmehu on puristettu vastakerätyistä hedelmistä alkuperämaassa. Pilaantumisen estämiseksi tuorepuristettu täysmehu

Heli Kuusipalo
Johtava asiantuntija, THL

23.1.2023

pastöroidaan. Kuluttajan kannalta merkityksellinen termi on vastapuristettu eli mahdollisimman lähellä kulutusajankohtaa puristettu mehu.

Joidenkin marja-, hedelmä- ja kasvisvalmisteiden nimet ja koostumus on määritelty säädöksissä. Näitä ovat hedelmätäysmehu, tiivisteestä valmistettu hedelmätäysmehu, hedelmätäysmehutiiviste, vedellä uutettu hedelmätäysmehu, hedelmätäysmehujauhe ja hedelmänektari (MMMa 662/2013, liite 1), sekä mehu, kasvistäysmehu ja tiivisteestä valmistettu kasvistäysmehu (MMMa 264/2012, 8 §). Mehuasetusten mukaisista tuotteista on käytettävä säädettyjä nimiä, eikä mehuasetusten mukaisia nimiä saa käyttää muista tuotteista. On mahdollista valmistaa myös muunlaisia näiden asetusten piiriin kuulumattomia nestemäisiä marja-, hedelmä- ja kasvisvalmisteita. Niille on annettava sellainen elintarviketta kuvaava nimi, joka ei johda harhaan. Näihin tuotteisiin ei sovelleta mehuasetusten säännöksiä, vaan niitä koskevat yleiset elintarvikemääräykset.

Ravintoarvomerkinnöistä on Ruokaviraston ohjeistuksesta todettu seuraavaa:

3.9 Ravintoarvomerkintä
Ravintoarvon ilmoittaminen on pakollista ja se tulee tehdä elintarviketietoasetuksen mukaisesti (EPNAs 1169/2011, 30 artikla). Ravintoarvomerkinnän sisältö on määrämuotoinen ja rajattu. Pakollisen ravintoarvomerkinnän on sisällettävä seuraavat tiedot 100 g tai 100 ml kohti ilmaistuna:
• energiasisältö (kJ ja kcal) ja
• rasvan, tyydyttyneiden rasvojen, hiilihydraatin, sokereiden, proteiinin ja suolan määrät grammoina (art. 30.1).

Pakollisen ravintoarvomerkinnän tiedoista voidaan vapaaehtoisesti toistaa: energiasisältö tai energiasisältö ja rasvahappojen, tyydyttyneiden rasvahappojen, sokerien ja suolan määrät. (art. 30.3). Vitamiinit ja kivennäisaineet saa ilmoittaa ravintoarvomerkinnässä, jos niitä on merkitsevä määrä päivittäisen saannin vertailuarvoon nähden (EPNAs 1169/2011, 32 artikla, liite XII). Ne on ilmoitettava myös prosenttiosuutena päivittäisen saannin vertailuarvosta. Elintarvikkeen täydentämisestä jäljempänä kohdassa 4.

Jos on kyseessä tuotteet, joita pieniä tuotemääriä tuottava valmistaja toimittaa suoraan loppukuluttajalle tai paikallisille vähittäisliikkeille, jotka toimittavat tuotteet suoraan loppukuluttajalle, ei ravintoarvomerkintää vaadita (EPNAs 1169/2011, liite V.19).

Täsmennyksen valmisteli

Heli Kuusipalo